

SEGLA TILL MEDELHAVET

Tips till genvägen via Europas floder och kanaler

Thomas Veber

Thomas Veber

Segla till Medelhavet

Tips till genvägen via Europas floder och kanaler

1 Innehåll

1	Innehåll	4
2	Turen till Medelhavet.....	5
3	Hur lång tid tar det till Medelhavet?	7
4	Hur mycket kostar det?.....	10
5	Vilken båt kan man segla med?	15
6	Vilken slags dokumentation krävs?	19
7	Vilken väg skall man segla?	22
8	Förbered dig på slussarna.....	25
9	Ha diesel- och vattendunkar med dig.....	27
10	Förtöj vid sidan, ankra i sjöarna.....	29
11	Tag kort och reservdelar med hemifrån	32
12	Barn ombord	34
13	Fråga.....	35
14	Mera information.....	36

2 Turen till Medelhavet

Vad tänker du, om jag säger "segling till Medelhavet"? Kanske är det små vita hus som klättrar upp längs en bergssida? Varmen som dalrar runt om olivträden? Solen som glittrar i havet, havet som är så klart, att det ser ut som om din ankrade båt svävar i luften?

Kanske är det de små tavernaer eller caféerna där man kan sitta i shorts och njuta av en kall drink? Eller snorkling med färgsprakande fisk, utan att man behöver en våtdräkt för att hålla värmen?

Nästan oavsett vad det är du drömmer om, så finns det i Medelhavet. Och den goda nyheten är att det inte bara är varmt, spännande og enkelt att segla där. Det är också lätt att få din egen båt till Medelhavet. .

Lastbil

Med en lastbil går det fort. Seglar du båten till Nordtyskland ordnar en specialtransport det på ett par dagar. Men du kan räkna med, att det koster ca. €5.000 för en 30 fods båt. Priset stiger med storleken på båten.

Via Biscayen

Där är också turen genom den Engelske Kanal, över Biscayen och vidare runt om Portugal. Det är en både spännande och fin tur, men du skall ha tur med vädret. Du kan ligga inblåst i många dagar innan du kan komma vidare.

Genom floder och kanaler

Så är där kanalvägen genom Europa. Den är kanske inte lika utfodrande som turen över Biscayen, men den har många höjdpunkter. Den är snabb, enkel och mycket vacker. Den stora fördelen är, att du är nästan helt oberoende av vädret. Du bestämmer helt själv hur fort du vill komma fram. Det är ett enkelt sätt att ”kickstarta” långseglingen på, för att på ett snabbt och smidigt sätt att komma ner till värmen och de stora upplevelserna.

Jag har erfarenhet av både havssegling och kanalsegling. Båda delar har sina fördelar, men i denna boken vill jag uteslutande berätta om genvägen via floderna och kanalerna till Medelhavet.

---

3 Hur lång tid tar det till Medelhavet?

Om det bara är en fråga om att komma så fort som möjligt ner till Medelhavet, behöver det inte ta så lång tid. 26 dagar från Travemünde i Nordtyskland till Port St. Louis i Sydfrankrike kan man klara det på. Men så har man inga dagar då man ligger still, och man är tvungen till att segla från det att slussarna öppnar, på morgonen, tills de stänger på kvällarna – varje dag.

Elbe Seitenkanal. Vattenmotorväg?

Det är dock synd att stressa igenom kanalerna, för man seglar igenom många vackra städer, byar och härlig natur på vägen. Det tror man inte när man seglar på de långa, breda och helt raka

kanalerna i Nordtyskland. En vall längs kanalkanterna gör att man inte ser landskapet omkring sig, och de spikraka kanalerna inger inte mycket variation. Det påminner mest om att segla på en motorväg med bullerskydd på siderna. Men så snart man kommer in i Holland, Belgien och Frankrike, för att inte tala om Mosel längre nere i Tyskland, där finns det massor att se och uppleva.

Mosel i Tyskland är något av det finaste på vägen.

För oss tog det två och en halv månad från Travemünde till Port St. Louis vid Rhône's mynning i Medelhavet. Det var gott om tid till att uppleva och njuta av atmosfären under vägen till Medelhavet. Den sista veckan använde jag mest till att trumma med fingrarna på rufftaket, jag längtade efter att kunna sätta segel igen. Men vi fick sett en massa, sett i backspegeln var det helt klart värt att inte stressa igenom Europa.

Hem i från Port St. Louis till Travemünde tog bara en och en halv månad. Vi tog det ändå lugnt och låg stilla för att uppleva olika ställen. Men vissa dagar, speciellt på "motorvägarna" i Nordtyskland, seglade vi i många timmar varje dag, vissa dagar i upp till 12 timmar.

---

4 Hur mycket kostar det?

Hur mycket det kostar att segla långt är det inte något enkelt svar på. Det beror naturligtvis på, inte bara var man seglar, men det beror också vem man är som person, och på hur många man är. Det är tex mycket dyrare att handla i Frankrike än det är i Spanien och Tyskland. Å andra sidan är hamnavgifterna mycket dyrare i Spanien. I Sydspanien är det billigare än det är i Nordspanien.

En sak är klart: Så länge man seglar kostar det inte så mycket. Det är när man ligger stilla och är i land, som det kostar.

Våran ett års segeltur till Medelhavet t/r kostade i genomsnitt 10.000 kr. Per månad, dvs. ca. 120.000 kr. för ett år. Det inkluderar hamnavgifter, diesel, mat, restaurangbesök, kanalavgift i Frankrike och allt annat som jag kan komma i tankar om. Det täcker en familj på två vuxna och två små barn.

Våra 10.000,- kr. Per månad hamnar nog i den nedre delen på en långsegling. För det första hade vi, även om vi seglade i en båt från 1950, stort sätt inga reparationer på båten under tiden vi var i väg. Normalt får man nog förvänta, att en del utrustning går i sönder. Kan man reparera det själv, är det självklart till en stor hjälp för ens skeppskassa.

Pengarna får snabbt ben att gå på, när man ligger stilla. Vi lå för ankare i tre veckor vid Alcúdia på Mallorca. Det är ett riktigt turistställe och den månaden låg våra utgifter långt över genomsnitts-månaden. Det blev många cafébesök, restaurangbesök, shopping, hyrbil mm. Det var mycket trevligt alltihop, men i längden är det inte så bra för långseglarens skeppskassa.

Kanalavgifter

Kanalerna i Tyskland, Holland och Belgien är gratis att segla på. Rhône i Frankrike är också gratis. För att segla på de små franska kanalerna, som administreras av VNF, behövs en 'vignette' som kostar ett mindre belopp. För en 10 meters båt kostar det € 108 och kan köpas på VNFs kontoren eller på www.vnf.fr

Hamnavgifter

Hamnavgifterna i den västliga delen av Medelhavet är orimligt höga. På Mallorca kan man räkna med € 100 för en natt under högsäsongen.

På kanalerna och floderna är priserna mer rimliga. Allt från gratis till € 5-15.

Gratis flytbrygga i Frankrike.

Spara pengar genom att ankra

Ett ställe där vi sparade mycket pengar på var på hamnavgifterna. På kanalerna/floderna låg vi såklart ofta i hamn, men det hände också flera gånger, att vi bara förtöjde längs kanalkanten..

Vi låg i stort sätt inte i hamn medan vi var i Medelhavet. Vi hade investerat i bra ankarutrustning, och det var intjänat redan efter ett fåtal nätter för ankar. Det visade sig, att ankerplatserna var en fördel och inte en nackdel. Vi hade snuvat oss själva från många positiva upplevelser, om vi hade gått i hamn varje kväll. Inte de lyxigaste badrummen i de finaste hamnarna kan slå det, att få starta dagen med att hoppa på huvudet ner i det klara Medelhavet. Inte heller när det mitt i frukosten, lite längre ut i bukten, simmar en hel flock valar förbi.

Så om man både skall gå i hamn varje kväll, och gå ut och äta ofta, kan man lätt lägga på minst 10-12.000 kr. till budgeten varje månad.

Ankarvik på Mallorca. Kan man önska mer?

---

5 Vilken båt kan man segla med?

Man kan segla med nästan vilken båt som helst. Kan du segla med din båt här hemma, kan du också segla på kanaler och floder och i Medelhavet med den. Om den alltså inte sticker för djupt. Eller är för hög. Eller för bred. Speciellt med en segelbåt kan det vara problematiskt med djupgåendet.

Vår första "Anna Lisa" var en mahognybåt från 1950. Den fungerade utmärkt både på kanalerna och i Medelhavet.

På vattenvägarna i Tyskland och på Rhône kan man segla med rätt stora båtar utan problem. Men om man vill gå hela vägen från Nordeuropa till Medelhavet, är man tvungen till att passera den helt lilla Canal des Vosges (tidigare Canal de l'Est). Det spelar

ingen roll var man väljer att gå in på kanalerna, eller var man väljer att gå ut i Medelhavet. Man slipper inte Canal de l'Est / Vosges och det är just här som begränsningarna finns. De maximala dimensionerna här är:

- Max . djupgång: 1,80 meter
- Max . höjd: 3,5 meter
- Max . bredd: 5 meter
- Max . längd: 38,5 meter

De minsta slussarna är 38,5 x 5 meter. Men självklart behöver man få plats till att fendra av också, så att gå igenom med en båt på fem meters bredd är nog lite optimistiskt.

Med hänsyn till höjden skall man vara uppmärksam. Även om VNF i Frankrike "garanterar" 3,5 meter, kan skillnader i vattenståndet få detta tal till att minska. Så var försiktig med din radar, antenner (ditt huvud?), och all annan utrustning när du passerar broar. Se till att din båt är så låg som möjligt..

Djupgåendet kan också vara lite tricky. VNF säger, att minsta vattendjupet är 1,80 meter. Men vi har hört om bådar med 1,90 meters djupgång passerat utan problem. Å den andra sidan har vi också hört om båtar med 1,60 meters djupgång som fastnat i leran på vissa ställen.

Så generellt när vi skriver om den maximala storleken på båtar, på de europeiska floder och kanaler, är det de tal här ovan som gäller. Samt lite tur.

Masten på en segelbåt

För att komma under alla de många broar är det nödvändigt att få lagt masten ner. För att få masten med till Medelhavet skall den antingen surras på däck eller skickas med en fraktfirma.

Att skicka med fraktfirma är faktiskt inte så oöverskådligt som det låter. Det finns organiserade masttransporter från Travemünde i Tyskland till Port Napoleon i Frankrike. Det är enkelt och smidigt och man slipper att ha masten som sticker ut både i fören och i aktern.

Priset för att transportera masten är hos Yachtservice Wolfgang Graf €60 pr. meter. Tänk även på att det kostar ca. €250 att masta av i Travemünde och cirka det samma med att masta på i Port St. Louis igen. Om din mast är 12 meter lång kan du med andra ord spara ca. 7.000,- kr. om du har masten liggandes på däck hemifrån.

---

6 Vilken slags dokumentation krävs?

För att segla på Europas inre vattenvägar (dock inte i Sverige och Kiel-kanalen) krävs det ett såkallat Flodskepparcertifikat (CEVNI). Det är inte svårt att ta, och erbjuds tex. av Svenska Kryssarklubben.

Man skall dessutom ha ett förarbevis eller bättre (tex. Skepparexamen). Detta är också ett krav för att kunna få ta flodskepparbeviset.

Har man VHF ombord, vilket är en bra idé att ha, så att man kan få kontakt med slussarna, hamnar och andra båtar, krävs det på floder och kanaler att den har ATIS (Automatic Transmission Identification System). Det är inte alla standard VHF som har det.

Ett ägarcertifikat på båten, t ex Svenska Kryssarklubbens gula.

Det är också ett krav, att det finns flytvästar till alla ombord. I slussarna på Rhône är det dessutom ett krav att alla har på sig sina flytvästar.

Moms

Moms är så viktigt, att det får sin egen överskrift. Det är nämligen tvunget att man kan dokumentera att det är betalt moms på båten.

Här hemma upplever man nog aldrig att myndigheterna kräver att du kan dokumentera att det är betalt EU-moms på din båt. I utlandet är det dock inte ovanligt att myndigheterna checkar momsen. Kan du inte dokumentera momsen, finns det risk för att båten beslagtas tills du antingen har dokumenterat att det är betalt moms, eller att du betalar momsen en gång till. Kravet gäller för båtar byggda efter 1. januari 1985. Så antingen skall du ha originalkvittot från varvet eller kunna dokumentera, att båten är byggd innan den 1 januari 1985.

Om du står och skall köpa en båt, skall du kräva att få originalkvittot för båten från säljaren. Kan säljaren inte skaffa fram momskvittot från varvet, skall du inte köpa båten.

Båten namn

Båtens namn skall kunna ses tydligt, också framifrån. Då många båtar har namnet i aktern kan detta vara ett problem.

En lösning kan vara att göra en skylt, tex ett laminerat A3-papper, som sätts fast på mantåget.

Namn och hemmahamn skall kunna ses tydligt– också framifrån.

Jag vill dock hänvisa till Svenska Kryssarklubben för den senaste informartionen om krav och regler för seglats på vattenvägarna i Europa.

7 Vilken väg skall man segla?

När man tittar på ett kort över de inre europeiska vattenvägarna, ser det nästan ut som ett vägmärke. Där finns massor av floder och kanaler som man kan segla på, och där är många spännande ställen som man kan besöka. Amsterdam, Paris, Bryssel, Düsseldorf, Lyon, Avignon ... Jag kan bara fortsätta. Så vilken väg skall man då välja?

Det beror en del på båten, och hur fort den kan gå för motor. Normalt vill man gärna slippa att segla mot strömmen på Rhen, för här kan strömmen vara kraftig. Vi har upplevt över 4 knops motström på Rhen. Den kan också vara ännu kraftigare.

Massor av ström på Rhen. Fint på vägen hem.

Vägen till Medelhavet

Det mest behagliga är att segla medströms så mycket som möjligt. Jag vill därför rekommendera följande rutt:

- In på flod/kanalsystemet vid Travemünde
- Elbe-Lübeck Kanal till Elben
- Några få kilometer medströms väst på Elben
- Elbe-Seiten Kanal
- Mittellandskanal
- Dortmund-Ems-Kanal
- Ett par timmar medströms på Rhen och in i Holland
- Syd på igen på Maas-floden genom Holland och Belgien
- Canal des Vosges (tidigare Canal del Est) i Frankrike
- Medströms på Saône
- Medströms på Rhône
- Ut i Medelhavet vid Port St. Louis, lite vest om Marseille.

Har man en kraftig motor kan man i stället välja att segla motströms på Rhen, svänga in på Mosel (fortfarande motströms), Canal del Est, Saône, Rhône och Port St. Louis. Avståndsmässigt är det kortare, och Mosel är en fin upplevelse. Men det krävs att man vill kämpa mot strömmen på Rhen.

Vägen hem

På vägen tillbaka till Östersjön kan man fördelsaktigt segla mer på Mosel och Rhen, då har man strömmen med sig. Mosel är dessutom något av det finaste man vill uppleva på sin resa. Så efter Saône och Canal del Est kan man fortsätta på Mosel, svänga in på Rhen, och därefter välja en av de stora kanalerna öst på, tex. Dortmund-Ems-Kanal.

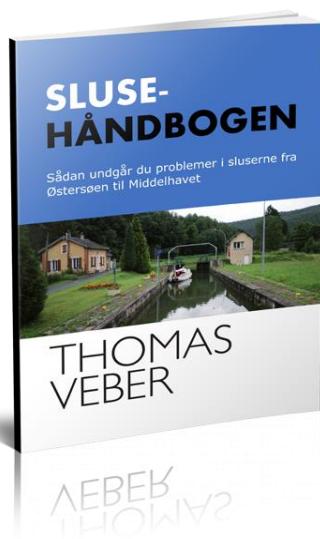
---

8 Förbered dig på slussarna

Floderna och kanalerna är fulla med slussar. Du är tvungen till att förbereda dig på dem. Det kan vara stressande att komma in i en sluss första gången, speciellt i de små, obemannade slussarna i Frankrike. När man har fått styr på det, är slussarna inte något problem. Det kan faktiskt vara ett trevligt avbrott i seglingen.

Slusshandboken, som snart kommer ut, förbereder dig bra till att hantera slussarna och att du kan undvika att skada båten. Så läs om slussarna, snacka med andra som har gjort det och njut av kanalseglingen.

Det viktigaste att tänka på vid slussningen:

- Ha alltid sträckta förtöjningar. Kommer båten först bort från slussväggen, är det nästan omöjligt att få kontroll på båten igen.
- Sätt aldrig fast förtöjningarna. Håll förtöjningarna i handen.
- Använd en fenderbräda, annars är det risk för att fendrarna ”försvinner” in i ett hål i slussväggen.
- Använd de största fendrarna i fören och i aktern, och de mindre midskepps, så du bygger en rak sida in mot slussen.
- Om du är i en sluss med ett fraktskepp, vänta med att släppa på förtöjningarna tills fraktskeppet är helt ute från slussen. Så undviker du att segla i de virvlar som fraktskeppet gör.

---

9 Ha diesel- och vattendunkar med dig

Det är inte bara i hamnarna här hemma som det går många rykten i. Det gör det också på vägen ner genom Europa. Det som de flesta klagar på, är att det är svårt att få tag i diesel och vatten.

I den båten som vi var i väg med, hade vi mycket små diesel- och vattentankar. Det visade sig vara en fördel, för istället hade vi en del diesel och vatten med i dunkar. Så varje gång vi passerade en bensinstation, fyllde vi ett par dunkar och fick det hållt på båtens dieseltank. Det samma gjorde vi med vatten.

Det är möjligt att där inte är så många bensinstationer där man kan tanka båten direkt, men det finns många bensinstationer på gångavstånd från floden/kanalen. Ta en hopfällbar handlavagn (en "pensionärsvagn") med i båten, så kan du lätt hämta 20 liter diesel. Se det som något positivt, du får också sett omgivningerna.

Det samma gjorde sig gällande med hänsyn till bröd. Folk anmärkte på att det inte var möjligt att få tag på färskt bröd. Vi löste det med bake-off bröd. I Frankrike och Tyskland finns det ett stort sortiment av bake-off bröd som man själv kan värma i sin ugn eller Omnia. Om man inte bakar själv.

10 Förtöj vid sidan, ankra i sjöarna

Man får lov att bli överraskad. Man tror inte att det finns några naturhamnar när man seglar på de europeiska vattenvägarna. Men där är faktiskt många möjligheter att förtöja längs kanalkanten eller att ankra i sjöar.

Vid en kanalsida i Frankrike. Slussarna är stängda på båda sidorna om oss, så vi har förtöjt fören till ett träd och har ett ankare i aktern.

Det kan vara svårt att hitta ett ställe att göra fast sina förtöjningar i, när man lägger till vid kanalsidan. Det är därför en bra idé att ta med ett par ”spett” som man kan trycka ner i jorden och förtöja med. Vi hade även här glädje av våra skärgårdskilar.

Det kan ibland vara lite svårt med en segelbåts djupgående att komma helt in till land. Men så kan man låta kölen sitta fast i dyngan och bara sticka in fören. Vattnet är helt lugnt och när slussarna är stängda för kvällen, passerar det inga båtar.

En sjö i Holland. Ankarkulan sitter i spinnackerbommen.

Flera gånger i Tyskland, och speciellt i Holland, kommer man förbi sjöar. Både stora och små sjöar. Varför inte ankra där? Det kan vara en trevlig omväxling til kanalerna och städerna. Kom dock ihåg ankarkulan och ankarljuset! Både den tyska och den holländska polisen är mycket noga med detta.

11 Tag kort och reservdelar med hemifrån

När man seglar här hemma finns det en marinbutik i nästan varje hamn. Det finns det inte på vattenvägarna. Det finns inte heller fiskaffärer och annat som vi kopplar ihop med segling.

Man seglar långt ut på landet, och det är mycket lättare att få tag på vin och frukt, än det är att få tag i sjökort eller oljefilter.

Vinförsäljning i en sluss i Frankrike

Beroende på vilken väg man väljer att segla, är det 300-350 motortimmar från Östersjön till Medelhavet. Det innebär att det skall bytas motorolja en eller två gånger på vägen. Se till att ha med olja och oljefilter hemifrån.

Vi behövde också byta impellern flera gånger. Det är mycket sand och skit i vattnet som sliter på impellern..

Det är rätt enkelt att både byta olja och impeller. Vet du inte hur man gör, så lär det hemifrån.

Det samme gäller med sjökorten. Om du bestämmer dig för att segla till ett annat ställe än vad du har kort med till, kan det lätt ge dig problem att få tag på korten under din resa. Det finns några få marinbutiker på vägen, men jag kan slå vad om, att när du skall använda ett kort eller en reservdel – så är butiken långt bort.

---

12 Barn ombord

Det går nog inte att hitta någon mer barnvänlig segling än kanalsegling. Man är aldrig inblåst, det är ingen sjögång eller sjösjuka, och där är alltid något att titta på.

I Frankrike ligger slussarna ofta så tätt, att pappa kan gå av båten med barnen, vid en sluss och gå till nästa sluss, medan mamma seglar båten. Så kan man hjälpas åt i slussen, för att därefter promenera till nästa sluss och mötas igen.

Barnen kan också hjälpa till i slussen.

13 Fråga

Det är bland kanalseglarna en riktig god sammanhållning och man hjälper gärna varandra.

”Lägg dig på sidan av mig,” kan någon på en båt, som redan är förtöjda, ropa när man kommer till en fylld kaj. Det står oftast någon på kajen och tar emot dina förtöjningar när du skall lägga till.

Folk hjälper också varandra med handling, förtöjning och inte minst med tips om bra hamnar, stängda slussar, billiga mataffärer mm. Var inte rädda för att fråga, folk hjälper gärna.

Pga. vårt djupgående kom vi inte helt in till kajen. Vi blev inbjudna till att lägga oss på sidan av prämen.

---

14 Mera information

På min hemsida www.thomasveber.se kommer det hela tiden ny information om långfärdssegling och kanalseglats.

Svenska Kryssarklubben har mycket information på sin hemsida www.sxk.se

Kryssarklubben har även en medelhavssektion. De har en egen hemsida på www.medelhav.se

---